

บทที่ ๕

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอลำดวนบุรี จังหวัดกำแพงเพชร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอลำดวนบุรี จังหวัดกำแพงเพชร เพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอลำดวนบุรี จังหวัดกำแพงเพชร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรย่อยของหลักสังคหวัตถุ ๔ กับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอลำดวนบุรี จังหวัดกำแพงเพชร และเพื่อนำเสนอแนวทางที่พึงประสงค์ในการจัดการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) กับประชากรจำนวนทั้งหมด ๒,๘๘๔ คน กลุ่มตัวอย่าง ๓๔๐ คน เก็บแบบสอบถามจากผู้ปกครองนักเรียนได้จำนวน ๓๒๗ คน และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้รวบรวมมา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบโดยการทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างกันจึงทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธีผลต่างนัยสำคัญน้อยที่สุด (Least Significant Difference : LSD) หาความสัมพันธ์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์ตามวิธีของสเปียร์แมน (Spearman rank-order Correlations Coefficient) และสรุปข้อมูลปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะ แล้วนำมาเสนอเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ โดยอาศัยข้อคิดเห็นจากผู้ปกครองนักเรียนที่ได้เสนอแนะข้อคิดเห็นต่างๆในแบบสอบถามร่วมกับประสบการณ์ของผู้วิจัยดังนี้

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญในการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอลำดวนบุรี จังหวัดกำแพงเพชร โดยจะสรุปตามลำดับดังนี้

๕.๑.๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๓๐๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๙๓.๖ ส่วนที่เหลือเป็นผู้ตอบแบบสอบถามที่มีวุฒิการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า จำนวน ๒๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๔ ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน ๑๙๙ คน คิดเป็นร้อยละ ๖๐.๙ รองลงมาคือลูกจ้างหรือธุรกิจส่วนตัว จำนวน ๙๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๗ และน้อยที่สุดคือรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน ๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๑.๕

เป็นรายด้านพบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ในสมมติฐานข้อที่ ๑

อาชีพร พบว่าในภาพรวมผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๕ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านไม่มีความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญที่ .๐๕ นั่นคือผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กโดยใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ ไม่แตกต่างกัน หรือพูดอีกนัยหนึ่งว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเหมือนกันในเรื่องของการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยข้อที่ ๒ ที่ตั้งไว้

๕.๑.๔ การหาความสัมพันธ์ของตัวแปรย่อยของหลักสังคหวัตถุ ๔ กับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอลำปางบุรี จังหวัดกำแพงเพชร

ผลการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรย่อยในหลักสังคหวัตถุ ๔ ที่มีต่อความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็กพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Spearman's rho ของภาพรวมตามหลักสังคหวัตถุ ๔ พบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทุกด้านโดยดูแต่ละคู่พบว่าเฉลี่ยรวมหลักสังคหวัตถุ ๔ มีความสัมพันธ์กับด้านทาน ที่ ($r_s = .๘๐๒$) ด้านปิยวาจาที่ ($r_s = .๘๓๐$) ด้านสมานัตตาที่ ($r_s = .๘๑๑$) และด้านอัตถจริยาที่ ($r_s = .๘๔๒$) มีความสัมพันธ์สูงเชิงบวก ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .๐๑ ดังนั้นผู้วิจัยต้องยอมรับสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากสมมติฐานข้อที่ ๓-๖

ของความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาตามหลักสังกัดหลักสูตร ๔ ของโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอขามเฒ่าบุรี จังหวัดกำแพงเพชร **สมมติฐานข้อที่ ๖** อรรถจริยา มีความสัมพันธ์กับภาพรวมของความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาตามหลักสังกัดหลักสูตร ๔ ของโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอขามเฒ่าบุรี จังหวัดกำแพงเพชร

๕.๑.๕ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามหลักสังกัดหลักสูตร ๔ ของโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอขามเฒ่าบุรี จังหวัดกำแพงเพชร

โดยภาพรวม ผู้ปกครองนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาตามหลักสังกัดหลักสูตร ๔ ของโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอขามเฒ่าบุรี จังหวัดกำแพงเพชร จำนวนปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขต่อการนำหลักสังกัดหลักสูตร ๔ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนในด้านทาน ด้านปียวจา ด้านสมานัตตตาและด้านอรรถจริยา ซึ่งพบว่าด้านที่มีปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขมากที่สุดคือด้านทานมีจำนวนทั้งหมด ๑๑ ปัญหา รองลงมาคือด้านปียวจาจำนวนทั้งหมด ๘ ปัญหา ด้านอรรถจริยาจำนวนทั้งหมด ๖ ปัญหาและน้อยที่สุดคือด้านสมานัตตตาจำนวนทั้งหมด ๔ ปัญหา ในแต่ละด้านมีรายละเอียดปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขดังต่อไปนี้

ปัญหาอุปสรรคด้านทาน พบว่านักเรียนได้รับความรู้จากครูในห้องเรียนไม่เพียงพอจำนวน ๑ คน ขาดสื่อ หนังสือ ตำราการเรียนรู้อีกจำนวน ๒ คน ให้เด็กเรียนผ่านทีวีดาวเทียม ทำให้เด็กไม่เข้าใจ เรียนรู้ช้าจำนวน ๑ คน

ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข พบว่าควรให้มีการเรียนการสอนเพิ่มเติมนอกเวลาเรียน/สอนพิเศษให้นักเรียนหลังเลิกเรียนจำนวน ๗ คน ให้โรงเรียนเป็นผู้รับ-ส่งนักเรียนเองโดยไม่ต้องเก็บค่าโดยสารจำนวน ๒ คน บริหารจัดการด้านการเรียนให้ดีขึ้นโดยยึดหลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช ๒๕๕๑จำนวน ๘ คน ให้จัดสื่อการเรียนการสอนเพิ่มเติมจำนวน ๑ คน ให้รวมกลุ่มกับโรงเรียนขนาดใหญ่จำนวน ๒ คน ควรปรับปรุงการเรียนการสอนเน้นคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เสริมด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาจำนวน ๓ คน ครูต้องมีความคิดสร้างสรรค์ ศึกษาดูงานจากโรงเรียนอื่น เพื่อนำมาพัฒนาการเรียนการสอนจำนวน ๑ คน และอยากให้เน้นเรื่องการอ่านออก เขียนได้จำนวน ๓ คน

ปัญหาอุปสรรคด้านปียวจา พบว่าครูขาดความรับผิดชอบในการสอนและทำความเข้าใจกับเด็กจำนวน ๑ คน

ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข พบว่าจัดให้ครูและผู้ปกครองได้พบปะพูดคุยกัน เพื่อให้เกิดความสนิทสนมมากขึ้น เพื่อจะได้ร่วมมือกันในการอบรม เลี้ยงดูเด็กนักเรียนให้ดีขึ้นจำนวน ๑ คน ครูผู้สอนต้องอยู่ในห้องเรียนตลอดเวลาจำนวน ๑ คน ให้ผู้บริหารแจ้งข้อมูลข่าวสารให้ชุมชนทราบจำนวน ๑ คน ครูควรทำตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง และพุดจาไพเราะจำนวน ๔ คน การสร้างความสามัคคีในหมู่คณะจำนวน ๒ คน ครูต้องเข้มงวดกับนักเรียนให้มากขึ้นจำนวน ๔ คน และโรงเรียนควรมีครูสอนครบทุกชั้นเรียนจำนวน ๘ คน

ปัญหาอุปสรรคด้านสมานัตตตา พบว่าห้องน้ำ ห้องส้วมไม่มีความปลอดภัยจำนวน ๑ คน

ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข พบว่าต้องสร้างห้องน้ำ ห้องส้วมให้ใหม่จำนวน ๑ คน ควรนางบประมาณที่ได้ไปซื้ออุปกรณ์กีฬาและจัดให้มีการแข่งขันกีฬาจำนวน ๑ คน และควรประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆให้ผู้ปกครองรับทราบถึงเหตุการณ์ในโรงเรียนจำนวน ๓ คน

ปัญหาอุปสรรคด้านอัตถจริยา พบว่าโรงเรียนไม่แจ้งงบประมาณที่เข้ามาในแต่ละปีให้ผู้ปกครองทราบจำนวน ๑ คน และงบประมาณไม่เพียงพอต่อการพัฒนาโรงเรียนจำนวน ๑ คน

ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข พบว่าให้โรงเรียนจัดซื้อ บริการ ด้านเทคโนโลยีให้นักเรียนทุกคนจำนวน ๑ คน ให้จัดการเรียนการสอนทางเทคโนโลยี เช่น iPhon ๖ จำนวน ๑ คน ทุกห้องเรียนควรมีโน้ตบุ๊ก คอมพิวเตอร์ แท็บเล็ตให้กับนักเรียนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงประถมศึกษาครบทุกคน เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้อย่างเต็มที่จำนวน ๓ คน และหากงบประมาณไม่เพียงพอให้เก็บจากนักเรียนเพิ่มเติมจำนวน ๑ คน

๕.๑.๖ แนวทางในการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กที่พึงประสงค์

รูปแบบแนวทางการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ ต่อการจัดการของโรงเรียนขนาดเล็กตามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ในอำเภอลำลูกเกดบุรี จังหวัดกำแพงเพชร สามารถอธิบายได้ดังนี้

ด้านทาน ๑.ครูต้องมีความคิดสร้างสรรค์วางแผนการสอน มีเทคนิคการสอนที่หลากหลายเพื่อสร้างความสนใจของนักเรียน ๒.การจัดการเรียนการสอนต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ๓.มีสื่อการเรียนการสอนพร้อมและหลากหลาย ๔.ทุ่มเทเวลาการสอน เอาใจใส่ต่อการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสำคัญ ๕.โรงเรียนต้องบริหารจัดการด้านการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

ด้านปิยวาจา ๑.ครูผู้สอนต้องมีความรับผิดชอบต่อนักเรียน ๒.ครูต้องวางตัวให้เหมาะสมพูดจาไพเราะทั้งต่อนักเรียนและผู้ปกครอง ๓.ครูต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน ๔.บุคลากรในโรงเรียนต้องรักสามัคคีกัน ๕.ครูพบปะพูดคุยกับผู้ปกครองเพื่อหาแนวทางร่วมกันในการการพัฒนาและอบรมนักเรียน ๖.ควรมีครูให้ครบทุกชั้นเรียนเพื่อจะได้ดูแลและสอนนักเรียนอย่างทั่วถึง

ด้านสมานัตตตา ๑.โรงเรียนควรปรับปรุงแก้ไข ซ่อมแซมอาคารสถานที่ในโรงเรียนให้มีความปลอดภัยต่อนักเรียน ๒.ให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอาคารสถานที่ ปรับสภาพแวดล้อมในโรงเรียน เพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ๓.โรงเรียนต้องแจ้งข้อมูลข่าวสารเหตุการณ์ต่างๆให้ผู้ปกครองทราบ

ด้านอัตถจริยา ๑.งบประมาณควรนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อนักเรียน เช่นจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ เพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอน ๒.นักเรียนต้องได้เรียนรู้จากสื่อเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทันต่อเหตุการณ์

๕.๒ อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นที่สำคัญและน่าสนใจเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กโดยการนำหลักสังคหวัตถุ ๔ มาประยุกต์ใช้ ในอำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง เพชร โดยจะอภิปรายผลตามลำดับดังนี้

๕.๒.๑ ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของโรงเรียนขนาดเล็ก

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยผู้วิจัยพบว่าความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง อยู่ในเกณฑ์ที่ดี มีความพอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน อภิปรายได้ดังต่อไปนี้

๑) ด้านทาน จากการศึกษาพบว่าความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ด้านทาน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก จากข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองพึงพอใจและเห็นด้วยกับแนวทางการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของนายภาณุ รุจ ทรายสมุท ได้ศึกษาค้นคว้าความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดลำปาง พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก โดยความพึงพอใจในเรื่องความมุ่งมั่นตั้งใจของผู้บริหารโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และยังสอดคล้องกับพระครูอาทรปริยัติยานนุกิจ (สุจิตโต/เพียรสองชั้น) ได้ให้ความหมายของคำว่า ทาน ไว้ว่า เป็นการให้สิ่งของแก่คนที่ควรให้ ให้การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่เสียสละแบ่งปันเฉลี่ยให้ เป็นการแบ่งปันให้เพื่อแสดงอหยาตย์ไมตรี รวมถึงการช่วยเหลือสงเคราะห์ด้วยปัจจัยสี่ทุนหรือทรัพย์สิน สิ่งของตลอดจนให้ความรู้ความเข้าใจ ครู อาจารย์ ให้วิชาความรู้แก่ลูกศิษย์ ซึ่งการให้ของมีอยู่ ๓ อย่าง คือ อามิสทานให้วัตถุสิ่งของ กับ ธรรมทาน ให้ธรรมหรือวิชาความรู้แก่ผู้อื่นซึ่งการแบ่งปันวัตถุเพื่อเป็นปัจจัยร่วมกันและอภัยทาน การให้อภัยเมื่อเกิดข้อผิดพลาดในการทำงานหรือล่วงเกินซึ่งกันและกัน ในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนมีความสอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้พุทธิปัญญานิยมตามทฤษฎีการเรียนรู้ว่าการจัดหลักสูตรและการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับระดับความพร้อมของผู้เรียน สอดคล้องกับพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียนจะช่วยให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับแคมป์เบลล์ ที่กล่าวไว้ว่างานวิชาการผู้บริหารจะต้องดำเนินการเพื่อให้มีการรวบรวมและจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติที่เกี่ยวกับวิชาการมี การทำแผนงานและโครงการของการเรียนการสอนมีการจัดตารางสอนโดยคำนึงถึงองค์ประกอบที่เหมาะสม มีการจัดครูเข้าสอนโดยจัดให้ตรงตามวุฒิหรือประสบการณ์และจัดครูเข้าสอนแทนตามความเหมาะสม มีการพัฒนาการเรียนการสอน คือส่งเสริมการใช้วิธีการสอนแบบต่างๆ จัดบรรยากาศ

ส่งเสริมทางด้านการเรียนการสอน จัดสอนซ่อมเสริม จัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการเรียนการสอน จัดวิธีการพัฒนาครูทางด้านวิชาการให้มีคุณภาพและมีการวัดและประเมินผลการเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

๒) ด้านปิยวาจา จากผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอลำลูกเกด จังหวัดกำแพงเพชร ด้านปิยวาจา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก จากข้อค้นพบดังกล่าวแสดงว่าผู้ปกครองพอใจต่อการประพฤติปฏิบัติตนของบุคลากรในโรงเรียนรวมถึงการมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ปกครองและชุมชน เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนซึ่งสอดคล้องกับนางนิสากร ชัชวาลพาณิชย์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนกรพิทักษ์ศึกษา เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร พบว่า ความพึงพอใจด้านบุคลากรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าพึงพอใจมากที่สุดข้ออันดับ ๑ คือผู้บริหารมีความรู้ความสามารถในการบริหารโรงเรียน อันดับ ๒ คือครูมีกิริยามารยาทและพูดจาสุภาพอ่อนโยน และอันดับ ๓ คือเรื่องความเอาใจใส่และการดูแลนักเรียนของผู้บริหารและยังสอดคล้องกับ**ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข**กล่าวถึงการเรียนรู้ที่มีความสุข โดยครูให้ความเมตตาจริงและอ่อนโยนต่อเด็กทุกคนโดยทั่วถึงมีความเข้าใจในทฤษฎีแห่งการพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็กทุกคน

๓) ด้านสมานัตตตา ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอลำลูกเกด จังหวัดกำแพงเพชร ด้านสมานัตตตา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก จากข้อค้นดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองเห็นด้วยกับการจัดการศึกษาและบริหารงานทั่วไปของโรงเรียนสอดคล้องกับผลงานวิจัยของนายสายันต์ วิไลวัฒน์ ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดคูมอญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒ พบว่า ความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนวัดคูมอญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๒ ด้านการบริหารทั่วไปโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก นั่นคือโรงเรียนมีระบบดูแลนักเรียน รายงานผลการปฏิบัติงานให้ชุมชนทราบ และโรงเรียนมีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ**พระครูอาทรปริยัตยานุกิจ (สุจิตโต/เพียรสองชั้น)** ได้ศึกษาเรื่องการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ ในการบริหารงานบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในอำเภอสวรรคภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่าบุคลากรทางการศึกษาประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ ๔ ด้านสมานัตตตา โดยรวมอยู่ในระดับมาก นั่นคือรับฟังความคิดเห็นและเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการประชุม ปฏิบัติต่อเพื่อนร่วมงานด้วยความเป็นกันเองอย่างเสมอต้นเสมอปลายและทำนุรู้จักวางตนให้เหมาะสมกับฐานะ เป็นผู้ซื้อตรงต่อหน้าที่ และอุทิศเวลาในการปฏิบัติหน้าที่อย่างเสมอต้นเสมอปลาย มีความสอดคล้องกับ**ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วม** ในหลักการที่ว่าการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ (Cooperative leaning) เป็นวิธีเรียนที่จัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม สมาชิกแต่ละคนในกลุ่มมีส่วนร่วมในการเรียนรู้และความสำเร็จของกลุ่ม โดยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแบ่งปันความรู้ให้กำลังใจดูแลกันและกัน หลักการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจคล้ายกับกระบวนการกลุ่มแตกต่างกันตรงที่การเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ จัดกลุ่มผู้เรียนให้คละกันทั้งด้านความรู้ความสามารถ ความสนใจ ความถนัด เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแต่ละคนมีปฏิสัมพันธ์เชิงบวกไว้วางใจกันและกัน ยอมรับใน

บทบาทและผลงานของเพื่อน เทคนิคในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจได้แก่ การเล่าเรื่องรอบวง มุมสนทนา คู่ตรวจสอบปริศนาความคิดเป็นต้น สอดคล้องกับแคมป์เบลล์ ที่กล่าวไว้ว่า อาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ การจัดโปรแกรมการเรียนการสอน และการบริการนักเรียน จำเป็นต้องใช้สถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ผู้บริหารควรจะสนใจในเรื่องเกี่ยวกับการวางแผนอาคารสถานที่ การพัฒนาและบำรุงรักษาอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์เพื่อช่วยในการเรียนการสอน

๔) ด้านอัตถจริยา ผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอขามเฒ่าลักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร ด้านอัตถจริยา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก จากข้อค้นพบดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองนักเรียนมีความเห็นต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กในการบริหารงานด้านงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของนางศิริพร เพิ่มผล ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารงานสถานศึกษา สังกัดเทศบาลเมืองน่าน : กรณีศึกษาโรงเรียนสามัคคีวิทยาการ (เทศบาลบ้านพระเนตร) พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนพึงพอใจต่อการบริหารงานสถานศึกษาสังกัดเทศบาลเมืองน่านในด้านการบริหารงบประมาณ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก นั่นคือมีการจัดหาทุนการศึกษาให้กับนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษามีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ทำงานโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพระคำจันทร์ คุณวิไล (วงศ์ชาติ) ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ในโรงเรียนเครือข่ายกลุ่มที่ ๑ เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร พบว่าทัศนคติของครูผู้สอนต่อการบริหารงานตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ในโรงเรียนเครือข่ายกลุ่มที่ ๑ เขตตลิ่งชัน กรุงเทพมหานคร ด้านการบริหารงานงบประมาณโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก นั่นคือการเก็บรักษาเงินและการจ่ายเงินอย่างถูกต้องโปร่งใส การอนุมัติการจ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรรเพียงพอต่อความต้องการ สอดคล้องกับแคมป์เบลล์ ที่กล่าวไว้ว่า การเงินและงานธุรการ งานด้านนี้เป็นส่วนสำคัญยิ่งในการส่งเสริมการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสนใจงานทางด้านนี้ ซึ่งได้แก่ การทำงานงบประมาณการใช้จ่ายตามแบบแผนทางราชการ งานสารบรรณ งานประชาสัมพันธ์และงานพัสดุครุภัณฑ์

๕.๒.๒ เปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอขามเฒ่าลักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร

จากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอขามเฒ่าลักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ๒ ด้านคือ วุฒิการศึกษาและอาชีพ ซึ่งมีความแตกต่างกันออกไป เมื่อพิจารณาในแต่ละปัจจัย มีประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

๑) วุฒิการศึกษา ที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ในอำเภอขามเฒ่าลักษ์บุรี จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ เนื่องจากระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนขนาดเล็ก ไม่ได้จำกัดที่วุฒิการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพระปรารธนา เวสโกสิทธิ์ ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอเมืองจังหวัดลพบุรี พบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษา

ของโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับพระ
ปรารณา เวสโกสิทธิ์ ได้วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน
 ขนาดกลางในอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี พบว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความพึง
 พอใจต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ในภาพรวมไม่แตกต่าง
 กัน

๒) อาชีพ แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของ
 โรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอชาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อ
 พิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านไม่มีความแตกต่างกันจึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้นั้นคือ
 ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กไม่แตกต่างกัน
 หรือพูดอีกนัยหนึ่งว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเหมือนกันในการจัดการศึกษาในโรงเรียน
 ขนาดเล็กซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ**ดาบตำรวจวัฒนา ภัคสังข์** ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจของ
 ประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของสถานีตำรวจภูธรหนองกรด จังหวัดนครสวรรค์
 พบว่าประชาชนที่มีอาชีพต่างกันมีความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการตามหลักสังคห
 วัตถุ ๔ ของสถานีตำรวจภูธรหนองกรด จังหวัดนครสวรรค์โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณา
 เป็นรายด้านพบว่าประชาชนมีความพึงพอใจต่อการให้บริการตามหลักสังคหวัตถุ ๔ ของสถานี
 ตำรวจภูธรหนองกรดจังหวัดนครสวรรค์ ไม่แตกต่างกันทุกด้าน และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ**พระ
 ปรารณา เวสโกสิทธิ์** ได้วิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน
 ขนาดกลางในอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี พบว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อการ
 จัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดกลางในอำเภอเมือง จังหวัดลพบุรี ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

๕.๓ ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาวิจัยเรื่องความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาตาม
 หลักสังคหวัตถุ ๔ ของโรงเรียนขนาดเล็กในอำเภอชาณุวรลักษบุรี จังหวัดกำแพงเพชร ผู้วิจัยมี
 ข้อเสนอแนะดังนี้

๕.๓.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. ด้านทาน

๑.๑) ครูต้องมีความรับผิดชอบต่อนักเรียนที่งานสอน เอาใจใส่ต่อการเรียนของ
 นักเรียน พุ่มเทการสอนให้นักเรียนอย่างเต็มที่และต้องสอนซ่อมเสริมหรือสอนเพิ่มเติมให้กับนักเรียน

๑.๒) ครูต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อเพิ่มทักษะการสอนของตนเองตลอดเวลา
 จัดหาสื่อการเรียนรู้ให้กับนักเรียน มีเทคนิคการสอนที่หลากหลายเพื่อสร้างความสนใจของผู้เรียน เพื่อ
 ไม่ให้ผู้เรียนรู้สึกเบื่อหน่ายกับวิธีการสอนเดิมๆของครู

๑.๓) การจัดการเรียนการสอนต้องยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการบูรณาการสาระการ
 เรียนรู้อย่างหลากหลายเชื่อมโยงไปถึงความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

๒. ด้านปียวาจา

๒.๑) ครูต้องพูดจาไพเราะ น่ารัก ไม่ดูด่านักเรียน ไม่ใจร้อนกับนักเรียนที่เรียนช้า รักนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน

๒.๒) ครูเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนทั้งการประพฤติปฏิบัติทางกาย ทางใจ และทางวาจา

๒.๓) ควรมีครูให้ครบชั้นเรียนทุกชั้นเพื่อจะได้ดูแล ช่วยเหลือ ในเรื่องการเรียนการสอนอย่างทั่วถึง เพราะหากครูไม่ครบชั้นเด็กจะถูกกละเลยในบางเรื่องหรือครูอาจดูแลเด็กไม่ทั่วถึง ทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่เต็มที่

๓. ด้านสมานัตตตา

๓.๑) โรงเรียนให้ความช่วยเหลือ ดูแลนักเรียนอย่างปลอดภัย จัดหาทุนการศึกษา เพื่อนำมาช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดทุนเพื่อแบ่งเบาภาระของผู้ปกครอง

๓.๒) ปรับสภาพแวดล้อมในโรงเรียน ห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนรวมเพื่อป้องกันเรื่องอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นกับนักเรียนได้

๔. ด้านอัตถจริยา

๔.๑) โรงเรียนต้องมีระบบการบริหารจัดการเรื่องงบประมาณที่มีประสิทธิภาพ โปร่งใส ตรวจสอบได้

๔.๒) และเมื่อมีการดำเนินการที่เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างควรให้คณะกรรมการสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมเป็นกรรมการและต้องแจ้งให้ผู้ปกครองรับทราบ

๔.๓) ควรจัดหาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ทางการศึกษาให้กับนักเรียนเพื่อใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอน

๔.๔) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ เพื่อนำมาปรับปรุง พัฒนาโรงเรียนและเพื่อการศึกษาที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

๕.๓.๒ ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑) ควรศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ เพื่อนำมาเปรียบเทียบความคิดเห็นข้อเสนอแนะ และหาแนวทางในการจัดการศึกษาต่อไป

๒) ควรมีการทำวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพเพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่ตรงตามความเป็นจริงให้มากที่สุดและผู้วิจัยควรนำแบบสอบถามไปให้ผู้ปกครองโดยตรงและหากผู้ปกครองอ่านหนังสือไม่ออกเขียนไม่ได้ ผู้วิจัยต้องอ่านให้ฟังและเขียนตามคำบอกเล่าของผู้ปกครอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงตามความคิดเห็นของผู้ปกครองอย่างแท้จริง

๓) ในการนำหลักธรรมสังคหวัตถุ ๔ หรือหลักธรรมอื่นๆ มาประยุกต์ใช้ในการจัดการศึกษานั้น ควรให้มีการทำวิจัยเชิงทดลองแล้วจึงจัดเก็บข้อมูลเพื่อสรุปผล จะทำให้ได้ข้อมูลที่แน่นอน ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ

๔) ควรศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการศึกษาในทุกระดับการศึกษาตั้งแต่อนุบาลถึงระดับปริญญาตรีทั้งรัฐบาลและเอกชน โดยใช้กลุ่มประชากรผู้ให้ข้อมูลจากหลากหลายอาชีพ

